

PRVI SASTANAK MEĐUNARODNOG ZNAJSTVENOG DRUŠTVA O GREGORIJANSKOM PJEVANJU, KREMONA 1977.

Od 25.—27. svibnja prošle (1977.) godine u Kremoni je održan sastanak Međunarodnog znanstvenog društva o gregorijanskom pjevanju. Sazvali su ga predsjednik Michito Hiroyama i glavni tajnik Nino Albarosa. Sudionici — njih pedeset — došli su iz Australije, Kanade, Francuske, Španjolske i Švicarske. Društvo se ujedinilo u živo pravno tijelo znanstvenog proučavanja gregorijanskih napjeva prema semiološkim nazorima o. Eugeniya Cardinea. Sastanak je i predvodio o. Cardine. U ovih zadnjih trideset godina to je prvi pokušaj izravnog susreta pojedinih i zajedničkih nastojanja o gregorijanskom pjevanju. Načela i raspored rada zaista su pravilno postavljena.

Predavanja su održali stručnjaci L. Agustoni, B. Ferretti, A. Susca, M.-C. Billecocq, M. Hiroyama, Kl. Morin. Bilo je vatrenih intervencija raznih sudionika o bezbrojnim i neiscrpnim temama u raznim smjerovima: modalnim, ritmičkim, akustičnim, vokalističkim, semantičkim, povijesnim itd. Središnja točka sastanka bilo je usporedno slušanje snimke što ih je priredio Godehard Joppich. Saslušali su deset gregorijanskih napjeva upravo za ovu prigodu snimljenih, a izvodili su ih razni zborni i solistički izvođači.

Svaki bi napjev semiološki ispitali prije nego li su ga saslušali. Diskusiju je osobno predvodio opat Cardine. Napjev bi uspoređivao s paralelnim tekstovima iz »Editio Vaticana«, a osvrnuli bi se i na starije kodekse, posebno na one iz Laona i Einsiedelna da bi mogli što vjernije uspostaviti tok napjeva: ritmički, melodijski, glasovni, izražajni i agogijski. Pošto bi pominjivo saslušali pojedine napjeve, slijedile bi primjedbe prisutnih. Nastojali su analizirati svako i najmanje zapažanje koje im je pružalo priliku za diskusiju. Posebno su nastojali istaknuti i najsuptilnije nijanse koje su omogućavale da se bolje osjeti stil današnjih sistematskih nadgradnja što ih razne suvremene interpretacije usavršuju i unapređuju. Neke su snimke po svojoj izražajnoj naravnosti potpuno zadovoljile zahtjevima vjernosti kodeksa i sugestijama semioloških pretpostavki.

Na završetku sastanka pjevački zbor »Nova Schola Gregoriana«, kojim upravlja L. Agustoni, priredio je koncert gregorijanskih napjeva u Kremonskoj katedrali i postigao pun uspjeh izvanrednim izvedbama, a njihov trud je dobio i zasluženo priznanje. Dirigent se pokazao sposobnim da ponikne u izražajne dubine gregorijanskog pjevanja i da nam otkrije istinsku umjetničku vrijednost gregorijanskih napjeva. Ovaj sastanak bio je značajan trenutak u novijoj povijesti gregorijanskog pjevanja.

A. M.

LEOPOLD STOKOWSKI

Američki dirigent i skladatelj poljskog podrijetla Leopold Stokowski rodio se 18. travnja 1882. godine u Londonu od oca Poljaka i majke Irkinje (Anton Stanislaw Boleslawowich Stokowski). Mladost je proveo u rodnom gradu i započeo glazbene nauke na »Royal College of Music« a nastavio i dovršio u Parizu, Münchenu, Berlinu i Oxfordu. Umjetničku karijeru je započeo 1905. godine kao orguljaš u Svetom Bartolo-

meju u New Yorku. Godine 1908. nalazimo ga u Londonu kao dirigent, ali slijedeće godine dolazi u Cincinnati i preuzima vodstvo orkestra. Od 1912. je u Filadelfiji i ravna gradskim orkestrom koji uzdiže na visoku umjetničku razinu. On je prvi sa svojim orkestrom u Americi izveo Osmu simfoniju Mahlera, razne Schönbergerove skladbe, među kojima se posebno ističe Gurrelieder, kao i djela ostalih suvremenih skladatelja. Godine 1927.—28. polazi u Indiju na znanstveno putovanje, a na povratku u Ameriku postepeno je povećavao dirigentsku aktivnost. Po prvi put je u Americi izvedena Bergova opera »Wazzek«, a 1931. dirigirao ju je Stokowski u Filadelfiji. Godine 1933. osnovao je »Koncerte za mlade«, što je u Americi primljeno s velikim simpatijama, a dvije godine kasnije s filadelfijskim orkestrom polazi na turneju po Evropi. 1936. filadelfijski orkestar prepusta E. Ormandyju, a on gostuje u raznim zemljama Evrope i Amerike i dao se posebno na promicanje suvremene glazbe (u Jugoslaviji je gostovao tek 1956.). Neko vrijeme 1938.—1940. potpuno se posvetio proučavanju snimanja zvuka, radio-prijenosa i filmu. Zapažena je i cijenenja njegova glazba za Walt Disneyev film »Fantazija«. 1940. godine osnovao je »All-American Youth Orchestra« sastavljen od mladih instrumentalista između 15—25 godine, a dvije godine kasnije u New Yorku organizirao je orkestar koji je priređivao koncerte uz popularne cijene. On je tim koncertima osobno upravljao sve do 1945. Od 1941—1944. zajedno s A. Toscaninijem vodio je NBC Symphony Orchestra. Bio je glavni dirigent Newyorške filharmonije — 1949/1950 u suradnji s D. Mitropoulosom — i opet je često gostovao u Evropi. Od 1955. vodio je orkestar u Houstonu (Texas) a od 1970. stalni je dirigent simfonijskog orkestra u Londonu.

Neumorno je organizirao koncerte i turneje po zemljama Evrope i Amerike. Izvođači su ga voljeli i cijevali zbog njegove instinktivne muzikalnosti i spremnosti da pokretima oblikuje glazbu, iako nije upotrebljavao dirigentskog štapića. Svako je djelo — bilo kojeg repertoara i vrste glazbe — tumačio savjesno pripremljen. Podjednako sugestivno djeluje na izvođače kao i na publiku.

Skladao je za orkestar, ali je najpoznatiji po transkripcijama. Na repertoarima orkestara dugo će se nalaziti njegove transkripcije »Toccat i fuge u d-molu« za orgulje J. S. Bacha, Beethovenov kvartet cis-mol op. 131, skladbe Frescobaldija, Palestrine, Händla, Wagnera, Musorgskog, Debussyja i drugih. Napisao je autobiografiju »Music for All of Us« koja je prevedena na mnoge evropske jezike.

A. M.

KONCERT LOVORKE LIBER U RIMU

U svečanoj dvorani, u Aula magna, Papinskog Instituta za crkvenu glazbu, u Rimu, 14. siječnja, održala je koncert na glasoviru mlada hrvatska pijanistica, LOVORKA LIBER.

Lovorka Liber je rođena 1954. u Varaždinu od roditelja glazbenika. Svoje školovanje započela je i završila u Zagrebu. 1974. diplomirala je iz glasovira u klasi prof. Damira Sekošana, na Glazbenoj Akademiji u Zagrebu, ne navršivši ni punih dvadeset godina. Iste godine dodijeljena joj je nagrada Hrvatskog glazbenog Zavoda (nagrada »Svetislav Stančić«). Na IX. državnom natjecanju mladih pijanista, koje je 1975. održano u Zagrebu, postala je laureat natjecanja. Nakon

diplomskog ispita dobila je stipendiju za Beč na »Hochschule für Musik«, gdje je također diplomirala prošle godine u internacionalnoj majstorskoj klasi prof. Bruna Seidlhofera. Za vrijeme potstudija, na kojem se sada nalazi, postala je i profesor glasovira na bečkom konzervatoriju.

Dala je više koncerata po domovini i po Austriji nastupajući kao solist i uz orkestre.

Ovaj koncert o kome govorimo, prvi je nastup u Italiji. Imala je sretnu priliku da je to odmah bilo u Rimu; i to u organizaciji Papinskog Instituta za crkvenu glazbu, u svečanoj dvorani koja za publiku već četiri godine nije bila otvorena. Iako ovaj koncert nije imao formu službenog otvaranja dvorane, on je to ipak stvarno bio. Ova dvorana u svojoj povijesti imala je čast ugostiti najveće orguljaše: Germanija, Vignanelija, Arndta, Krausa i druge; velike pijaniste: npr. Franza Lista, Agostinija itd.; velike dirigente, poznate zborove i instrumentalne ansamble. Mladoj hrvatskoj pijanistici uistinu može biti na čast što je, eto, nastupila prvi put u Italiji baš u toj dvorani, i što je njezin koncert bio prvi poslije duže stanke.

Dvorana je bila potpuno ispunjena publikom; bilo ih je koji su čitav koncert odlušali stojeće, u savršenoj tišini. Među publikom bilo je našeg svijeta, časnih sestara, studenata iz »Sv. Jeronima«, »Germanicum« i »Antonianum«. Vidjeli smo na koncertu kardinala Šepera, mons. Kokšu, Merčepa, prof. Goluba i o. Pandžića. To od našeg svijeta. Od Talijana i stranaca zapazili smo brojne profesore Instituta i konzervatorija »Santa Cecilia«. Spomenimo posebno Ericha Arndta, sigurno najveće orguljaško ime danas. On se je nakon koncerta zadržao s našom umjetnicom u razgovoru, čestitajući joj i izrazivši se o koncertu veoma pozitivno, osobito o nekim dijelovima. Bili su tu, tajnik Instituta Aldo Bartocci, koji se je osobito zauzeo oko toga da se koncert održi baš u sali Instituta i mons. Ferdinand Haberl, rektor Instituta, koji je u više navrata razgovarao s našom umjetnicom. Nakon koncerta, delegat studenata Instituta, inače crnac iz Nigerije, predao je Lovorki buket cvijeća koje je poklonio kardinal Šeper. Bilo je veoma simpatično vidjeti, njega posve crna i Lovorku u svečanoj bijeloj haljini, koja je odlično pristajala u ambijentu dvorane.

Sam se koncert sastojao od dva dijela. U prvom dijelu čuli smo Mozartovu sonatu u C-duru i Beethovenovih 15 varijacija s fugom iz Eroike. Drugi se dio sastojao od Schubertove sonate u B-duru (ova je godina stopedeseta obljetnica Schubertove smrti). I posljednja točka programa je bila Toccata u cis-molu Bruna Bjelinskog. To je vrlo opravdano. Ne možemo očekivati od drugih da izvode djela hrvatskih autora, ako to ne rade hrvatski umjetnici. U dodatku čuli smo malo i Chopina, a upravo je izvedba Chopina dobila najveće priznanje.

Naša je umjetnica čitav program, u trajanju skoro od 1 sat i 45 minuta, izvela napamet. S mnogo sigurnosti i s mnogo smisla za nijansiranje, iako sâm glasovir, nakon duže pauze, nije bio baš »u formi«, pijanistica je za vrijeme cijelog koncerta držala publiku u napetosti.

Zaključimo: u isto vrijeme u Rimu je bilo osam najavljenih koncerata na različitim mjestima. Ne znamo, da li su drugi koncerti imali toliku i takvu publiku. Ovaj je koncert, u karijeri i afirmaciji naše umjetnice, važan korak naprijed. Ovo je i afirmacija naše umjetnosti u sredini koja ne prima baš tako rado umjetnike s druge strane Jadrana. Rekoše neki iz publike, čije riječi kad se radi o glazbi treba ozbiljno uzeti, da je Lovorka Liber zreli umjetnik, i da je pred njom uistinu visoka umjetnička karijera.

Petar Zdravko Blajić

GLAZBENI ČASOPISI

PRIKAZI SADRŽAJA STRANIH GLAZBENIH ČASOPISA

The MUSICAL TIMES

January 1978 Vol. CXIX No 1619:

Buelow G. J.: Opera in Hamburg 300 Years Ago
Liebermann R.: Opera and the Public Today
Hurd M.: Rutland Boughton, 1878 — 1960
Ehrlich C.: Subsidies, Elites, Economics
Reviews: Books, Records, Music
Musical Life: London, Reports, Conferences
Church and Organ Music: Sayer M.: The Case for Organ Technology
New Publications, Courses . . .

February 1978 Vol. CXIX No 1620:

Timms C.: Steffani and the Academy of Ancient Music
Griffiths P.: Songs Betune the Act
King A. H.: Music Circulating Libraries in Britain
Johnson R. S.: The Lambton Worm
Reviews, Musical Life . . .
Crosby B.: A 17th-century Durham Inventory
New Publications . . .
Glazbeni prilog: Steffani Agostino: Gettano i re dal soglio, madrigal za SSATB

March 1978 Vol XIX No 1621:

Balckburn R.: Franz Schreker, 1878—1934
Heartz D.: Mozart, his father and »Idomeneo«
Langley R.: Arne's Keyboard Conctos
Church an Organ Music, Rewiews . . .

MUSICA SACRA

Januar-Februar 1978 98/1

Saladin J. A.: Neue Akzente im ACV
Saladin J. A.: Reflexionen über Musik als dienende Funktion und Kunst im Gottesdienst
Walter R.: Religiöse Orgelinschriften aus sieben Jahrhunderten
Weber E.: Einfache musikalische Gestaltung der Heiligen Messe
Stein F. A.: Ja, der weiss halt was klingt — KMD Karl Norbert Schmidt als Komponist
Profile, Informationen . . .

SINGENDE KIRCHE

Heft XXV/3 1977/78. (25 Jahre)

Wagner A.: Gotteslob and der Verkündigung
Harnoncourt Ph.: Gedanken zum Thema »Das Kirchenlied in Österreich«
Bickl E.: Zur Rezeption des »Gotteslob«
Kronsteiner H.: Die Musik in der Liturgischen Bewegung Österreichs
Romanovsky E.: Die Kirchenmusikkomposition seit Lechthaler
Haselböck H.: »... der König aller instrumenten«
Karlberger W.: Liturgie frei Haus
Trummer H.: Kirchenmusik an der österreichischen Musikhochschulen
Dopf H.: Bericht zur kirchenmusikalischen Situation in Wien-Stadt
Lehner W.: Entwicklung und Aufgaben der Pueri Cantores Österreichs
Han C. E.: Franz Seraph Peter Schubert (Werkverzeichnis)

Slijedi niz prikaza proslave 25-te godišnjice »Singen-de Kirche« u pojedinim dijecezama. Zatim vijesti iz Austrije i cijelog svijeta među kojima treba istaći 65-tu godišnjicu života prelata Overatha.

T.